

e s p a ç r a f o t o

ARANYMETSZÉS 2013

Kárpát-medencei doktorandusz életpálya-vizsgálat

Papp Z. Attila

**MTA TK Kisebbségkutató Intézet
Miskolci Egyetem Szociológiai Intézet**

■ Kutatás támogatója:

- Magyar Tudományos Akadémia Domus Program

■ Kutatásban lebonyolításában résztvevő személyek:

- Csata Zsombor, Székely Tünde, Dániel Botond, Herman Gábor (Erdély)
- Bajcsy Ildikó, Morvai Tünde (Felvidék)
- Novák Anikó, Ágyas Réka, Rózsa Rita, Zsivity Tímea (Vajdaság)
- Ferencz Viktória, Séra Magdolna (Kárpátalja)

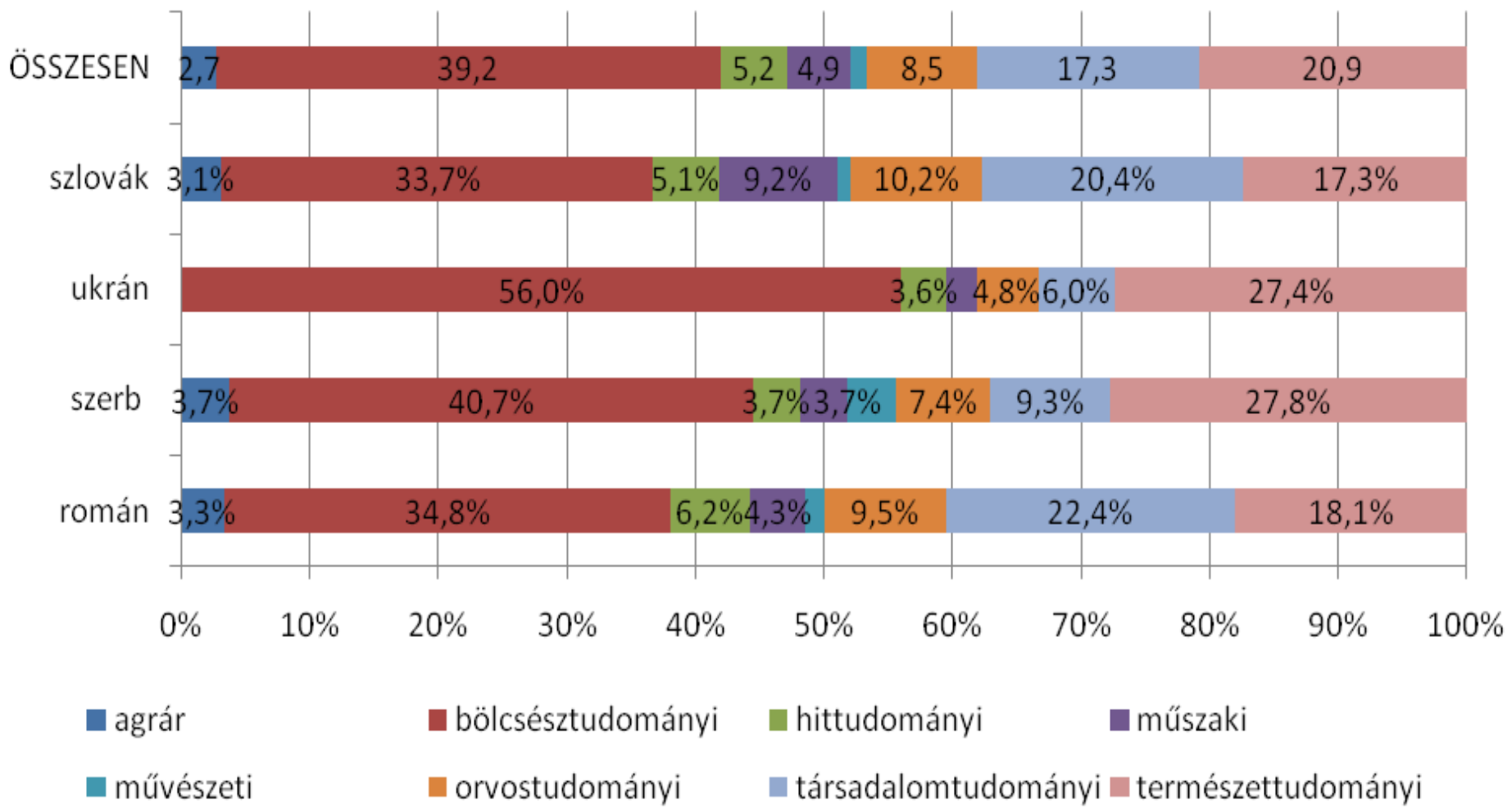
A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI

- EURODOC Survey vizsgálat, 2010 – 12 európai ország részvételével
 - Magyar Doktorandusz Vizsgálatok – 1999, 2009
 - Az Emberi Erőforrások Minisztériumának adatai a Magyarországon tanuló PhD hallgatókkal kapcsolatban
-
-

I. MAGYARORSZÁGON TANULÓ DOKTORANDUSZOK A SZÁRMAZÁSI ORSZÁG SZERINT (2012-2013)

Intézmény neve	Románia	Szlovákia	Ukrajna	Szerbia	Összesen
Eötvös Loránd Tudományegyetem	49	38	24	10	121
Debreceni Egyetem	33	10	28	1	72
Szegedi Tudományegyetem	17	2	5	18	42
Közép-európai Egyetem	26	0	4	4	34
Pécsi Tudományegyetem	19	4	2	9	34
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	5	11	12	3	31
Szent István Egyetem	16	4	0	0	20
Budapesti Corvinus Egyetem	8	7	2	2	19
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	11	4	1	2	18
Semmelweis Egyetem	6	4	3	2	15
Debreceni Református Hittudományi Egyetem	10	0	1	0	11
Széchenyi István Egyetem	0	9	0	1	10
más egyetemek	10	5	2	2	19
ÖSSZESEN	210	98	84	54	446

I. Román, szerb, ukrán és szlovák állampolgárságú doktoranduszok aránya Magyarországon a doktori iskola szakterülete szerint (2012-2013)

A KUTATÁS FŐBB KÉRDÉSEI

I. A határon túli magyarok részvétele a doktori képzésben

II. A doktoranduszok főbb szocio-demográfiai jellemzői

III. A doktoranduszok munkaerő-piaci helyzete

IV. Információk a doktori iskoláról

V. A doktori iskola választásának a motivációi, elégedettség a képzéssel, a tudományos beágyazódás lehetőségei

VI. Jövőtervek, integrációs törekvések, migrációs szándék

A KUTATÁS MÓDSZERTANA

1. Statisztikai adatok elemzése

2. On-line kérdőíves vizsgálat

Célcsoport: 1000-1100 külföldi magyar doktorandusz

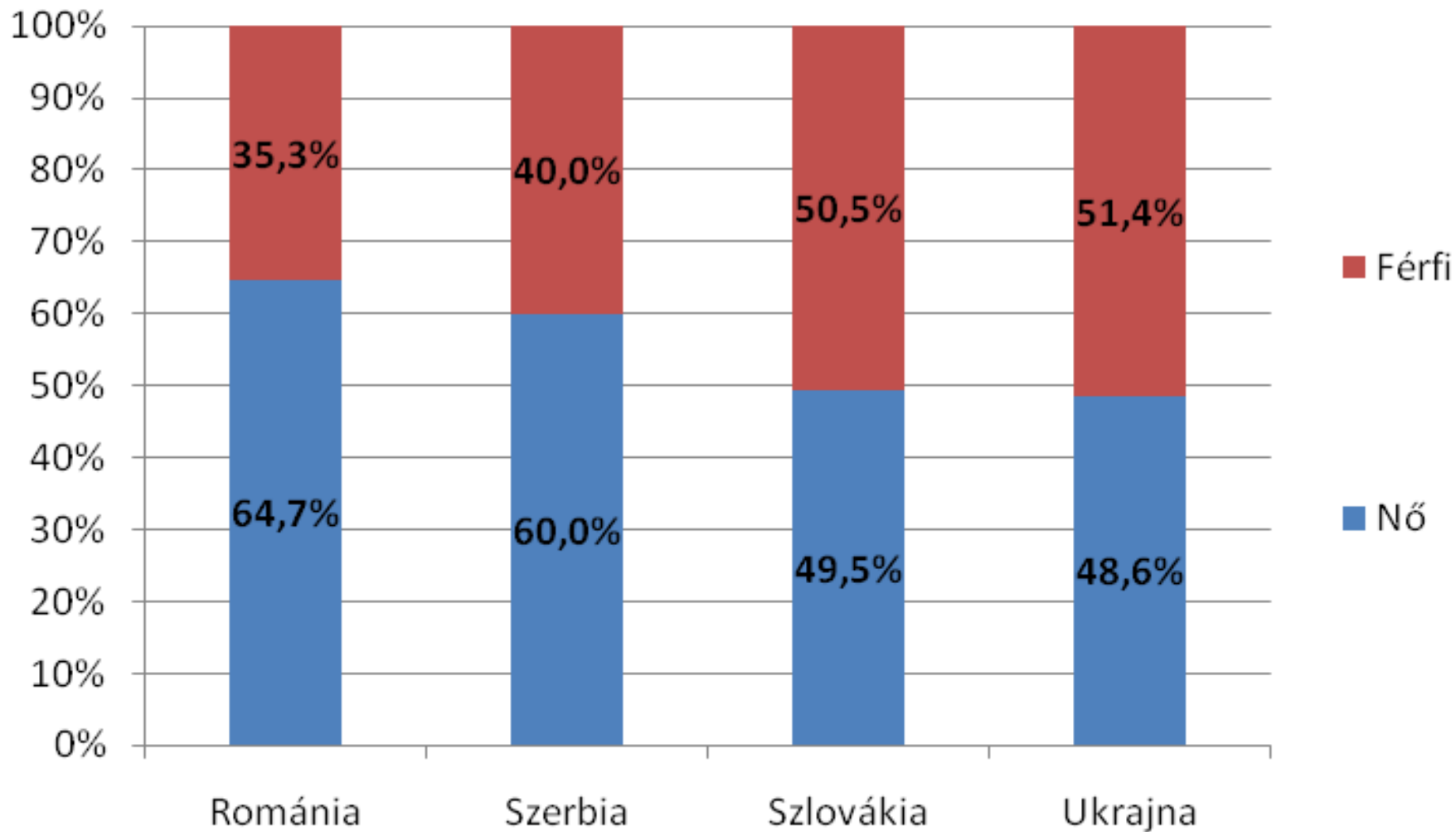
Esetszámok

- Erdély: 159
- Felvidék: 107
- Kárpátalja: 120
- Vajdaság: 102
- ÖSSZESEN: 488 fő

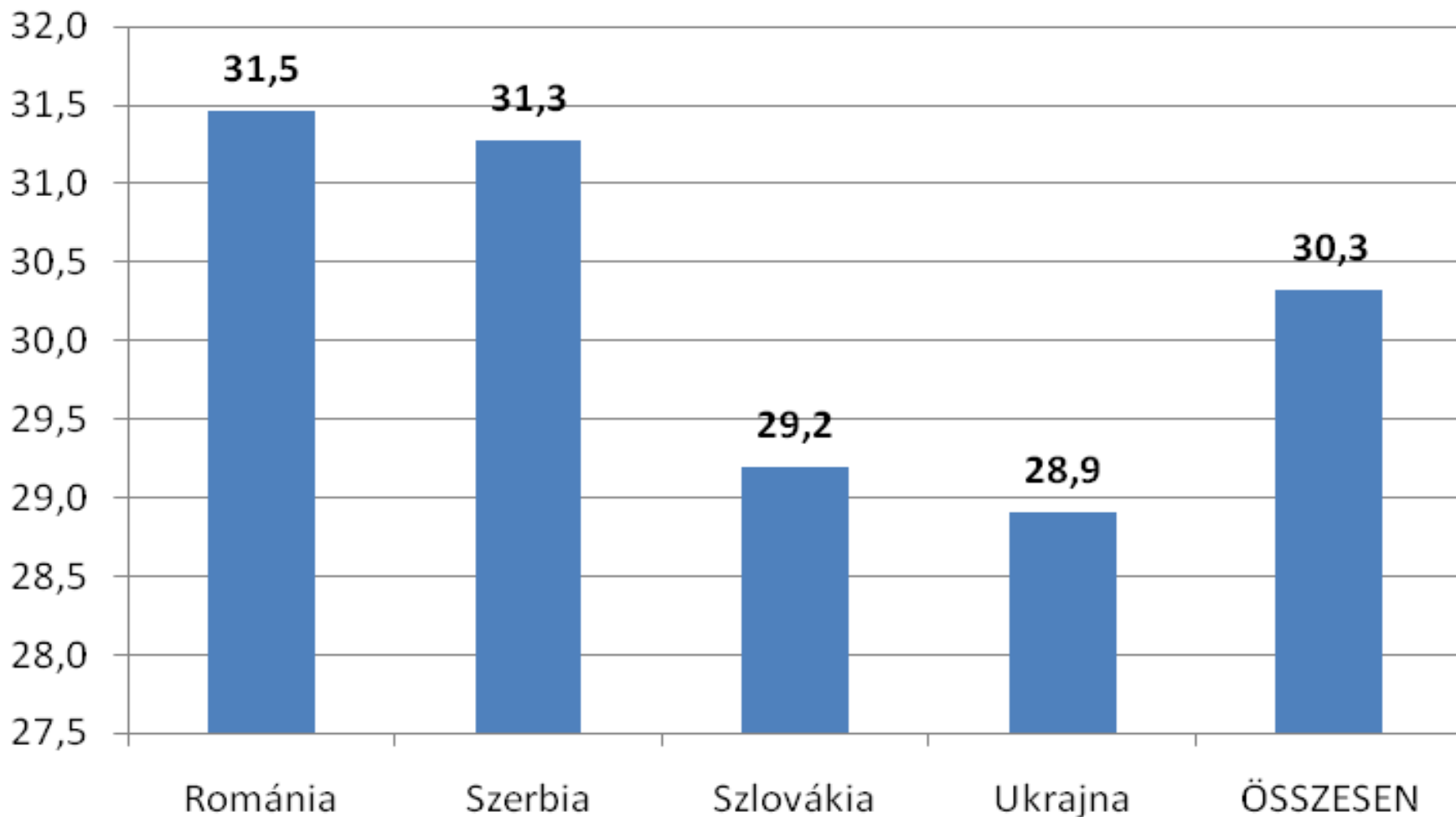
Hibahatár: +/- 1,67

II. A DOKTORANDUSZOK FŐBB SZOCIO-DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐI

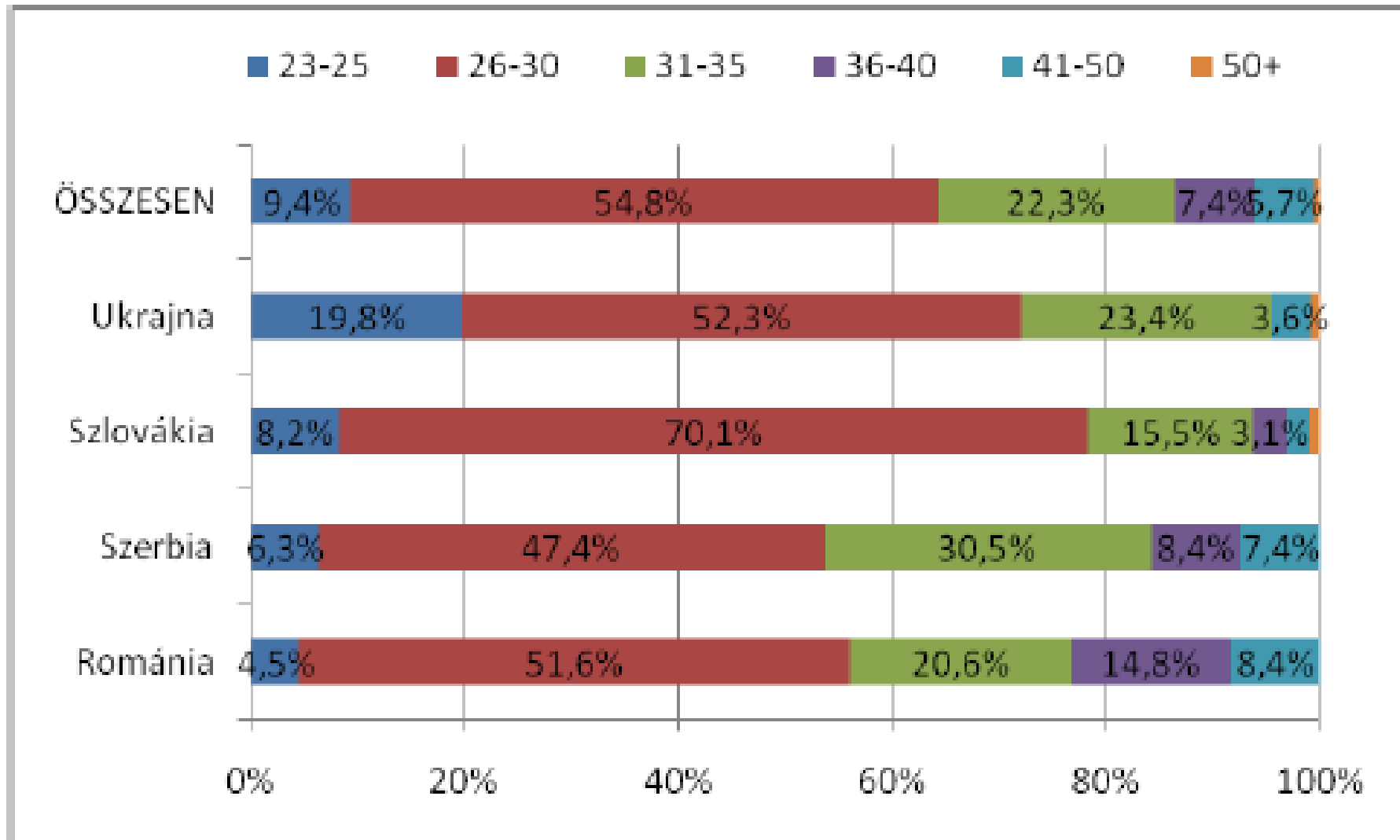
Nemi arányok származási ország szerint

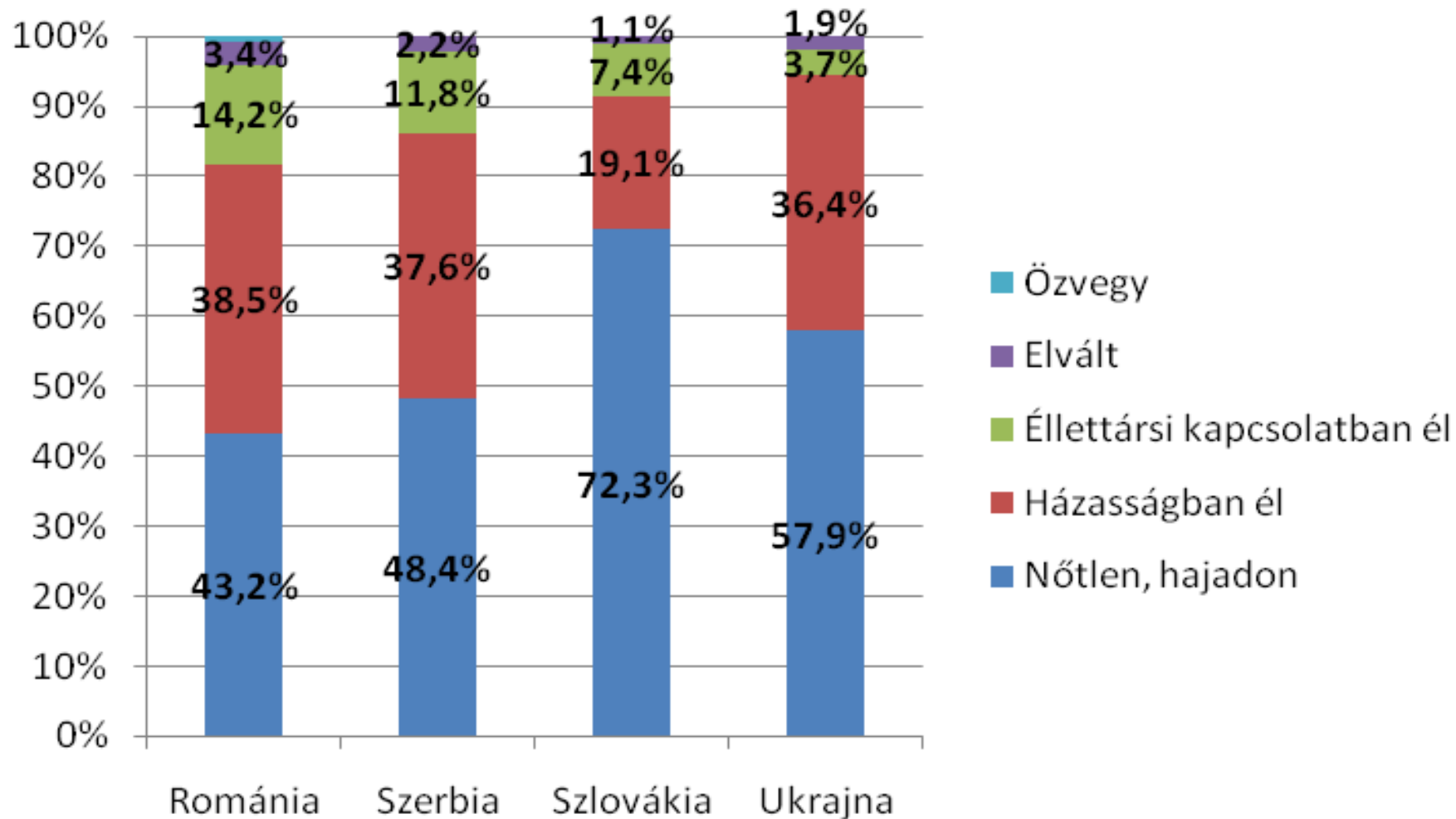
A doktoranduszok átlagéletkora a nevelkedés országa szerint

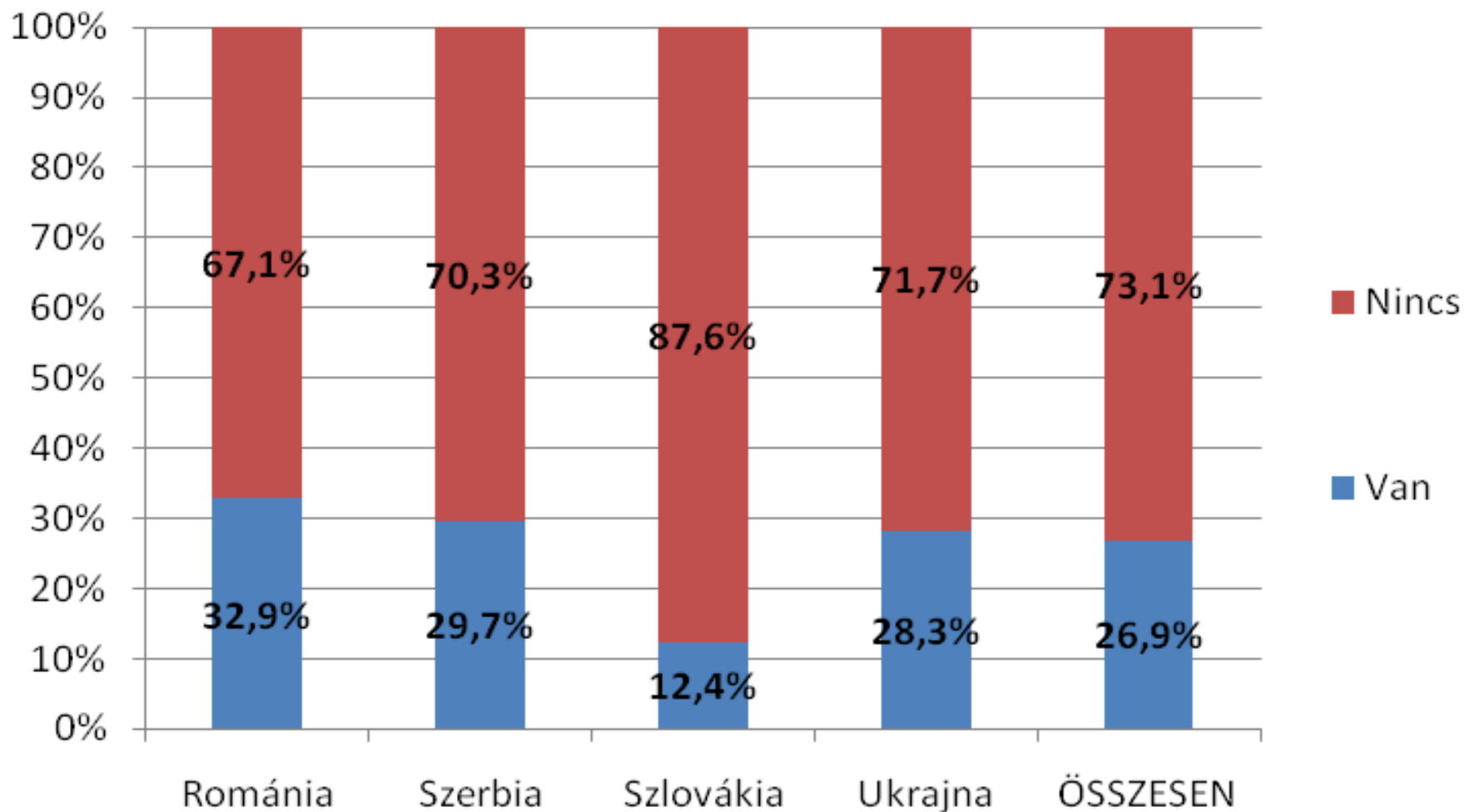
A doktoranduszok korcsoportok szerint a nevelkedés országa szerint

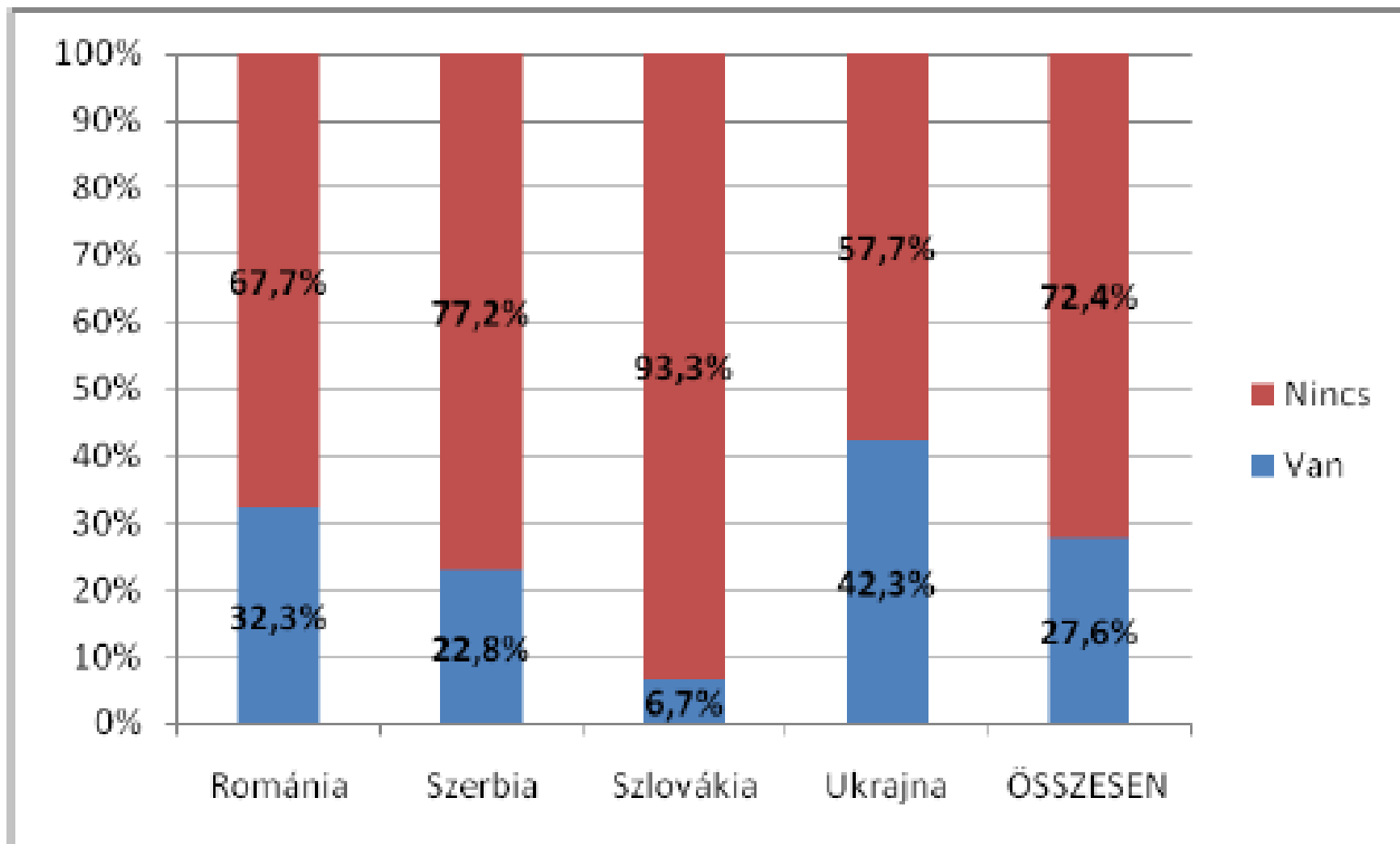
Családi állapot származási ország szerint

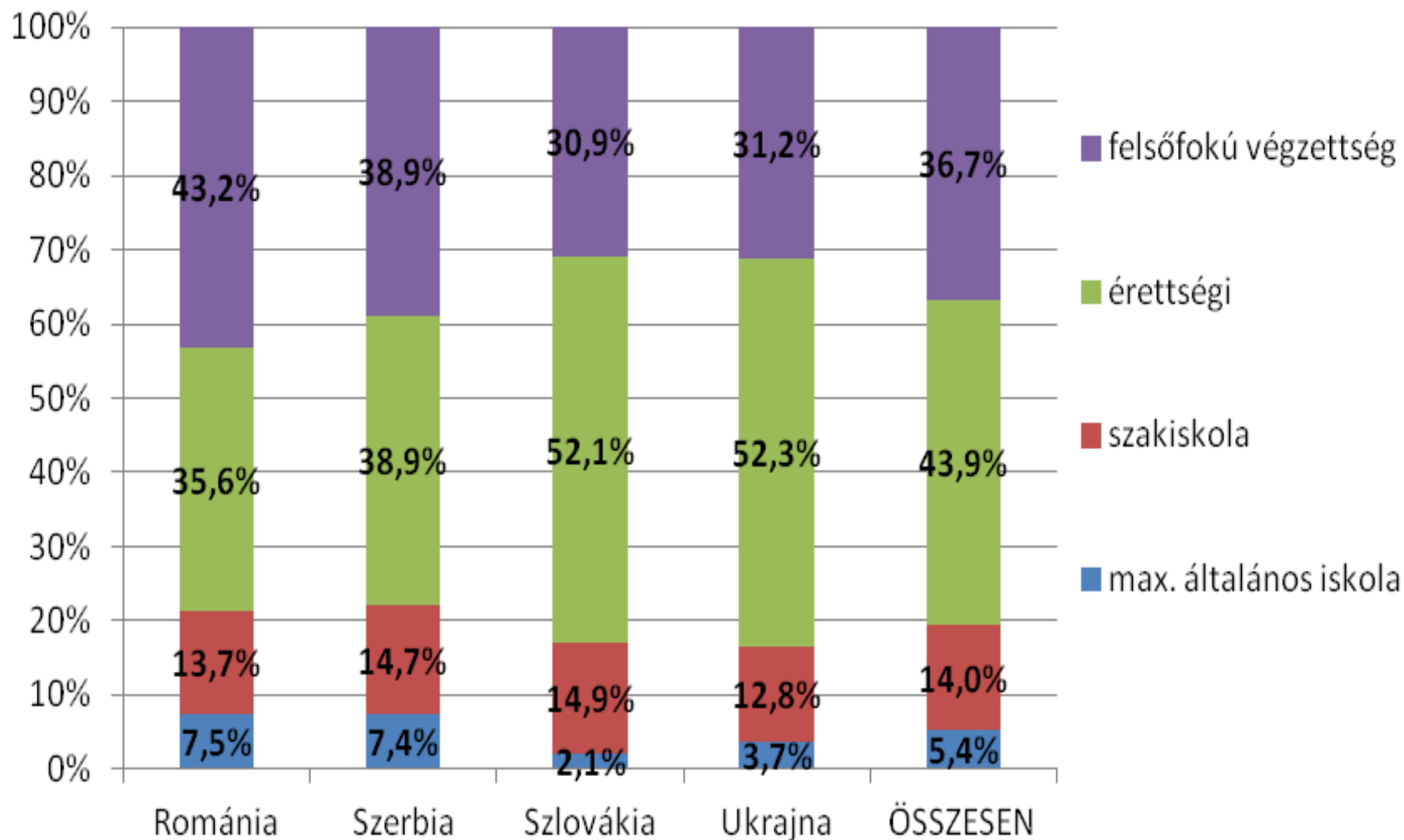
Van-e gyereke? – válaszok származási ország szerint

Van-e gyereke? – válaszok származási ország szerint (NŐ)

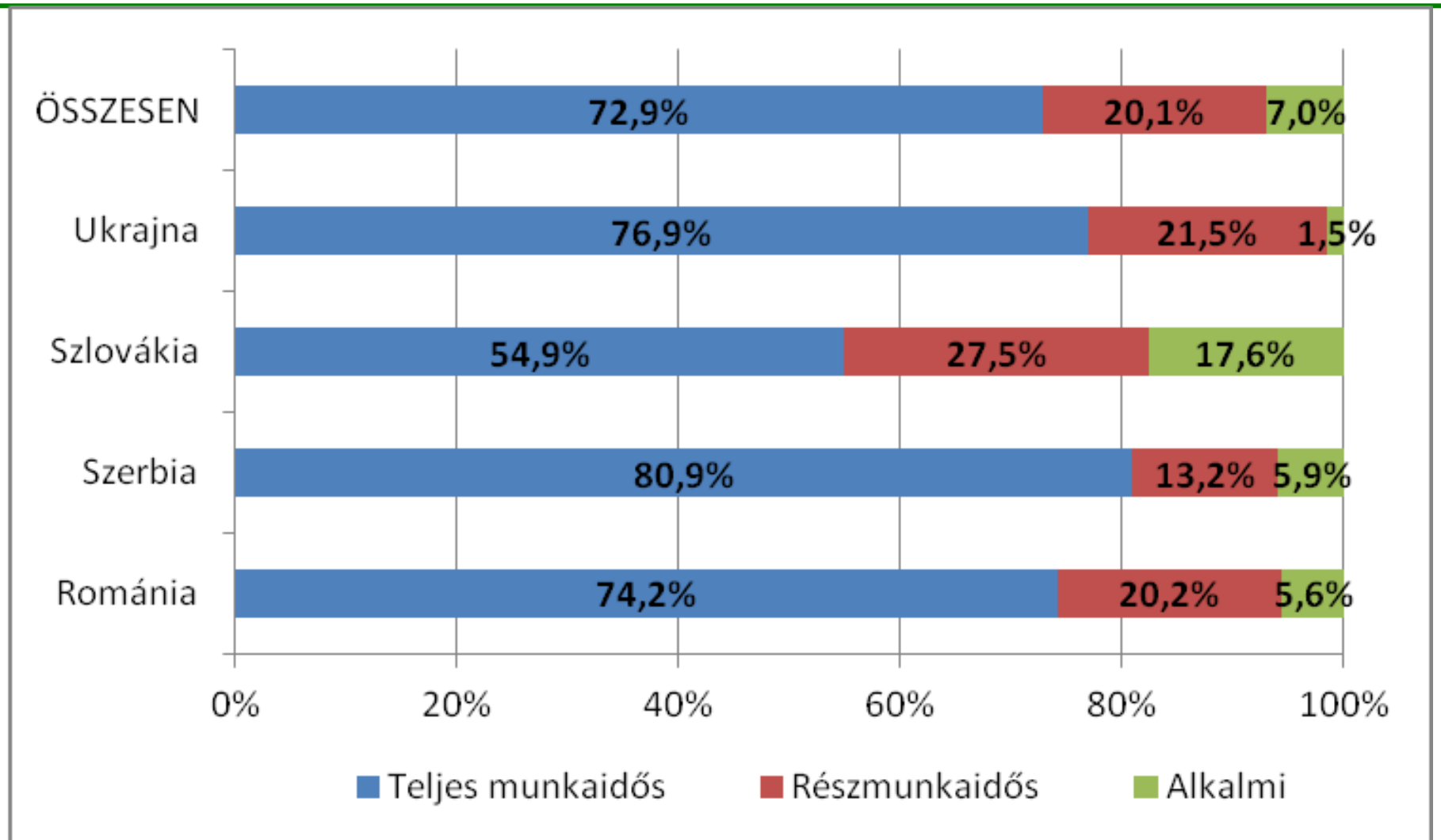

Apák iskolai végzettsége – származási ország szerint

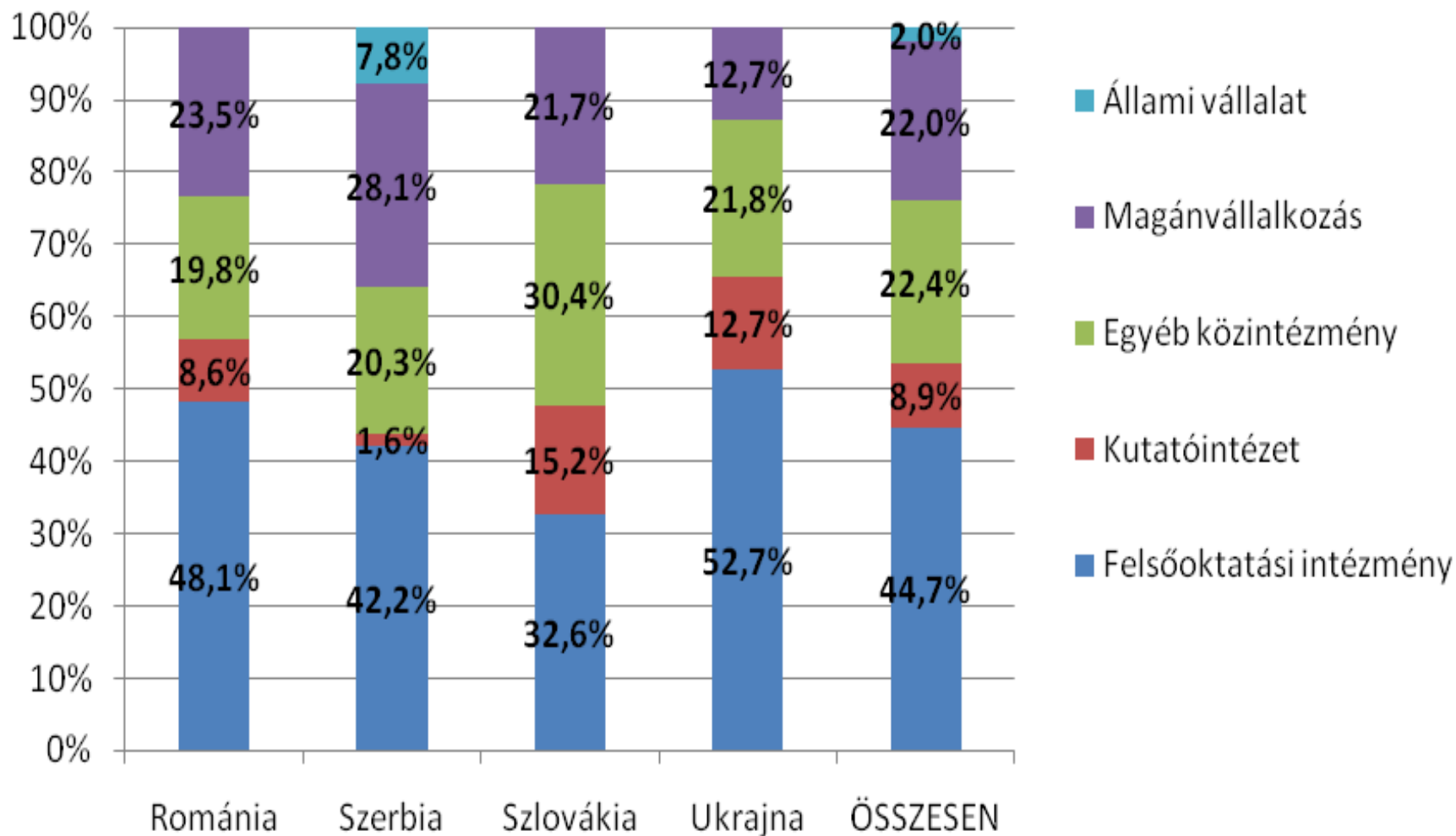

III. MUNKAERŐ-PIACI HELYZET

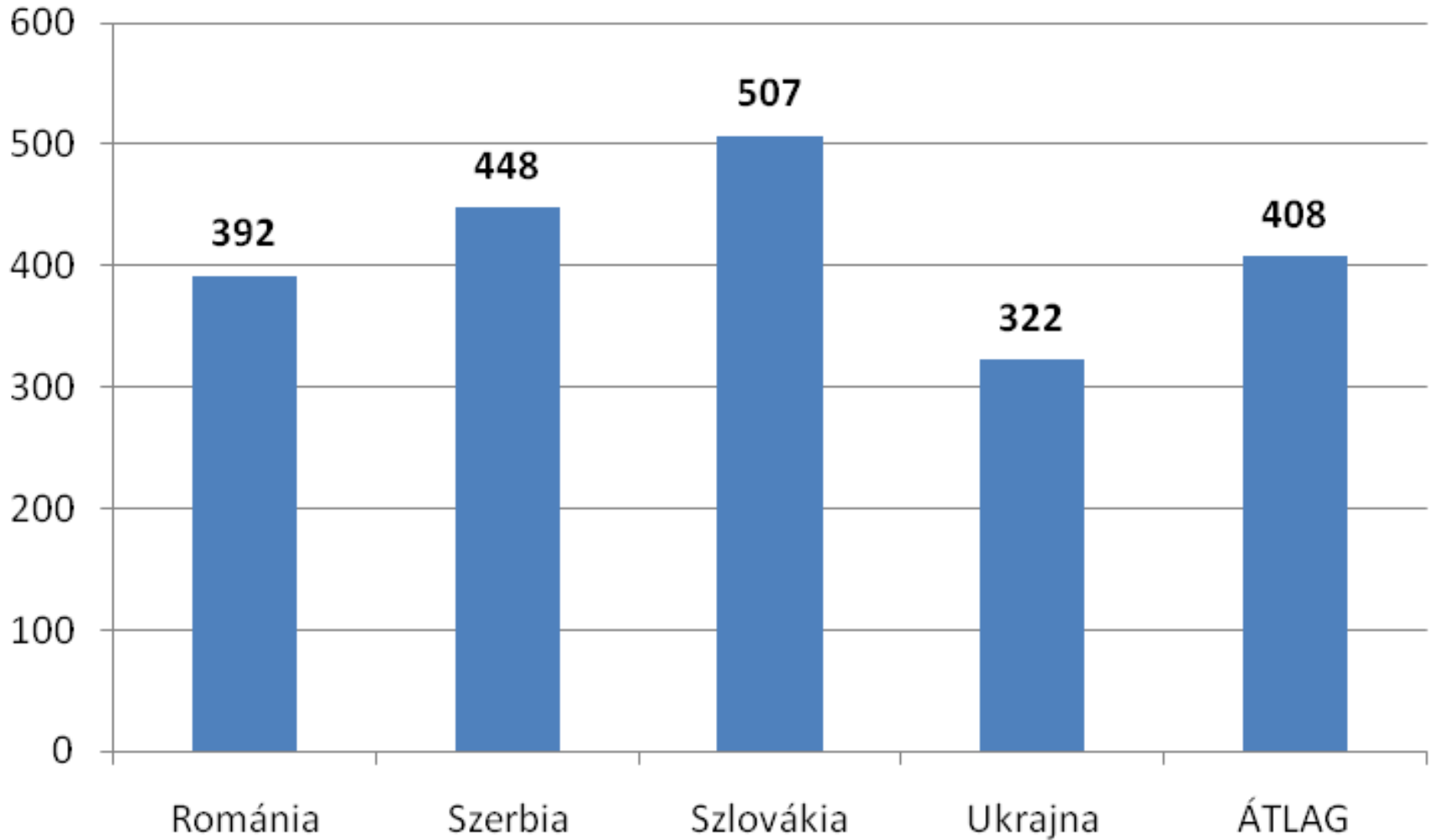
A munkaviszony jellege országok szerint

A jelenlegi munkahely jellege

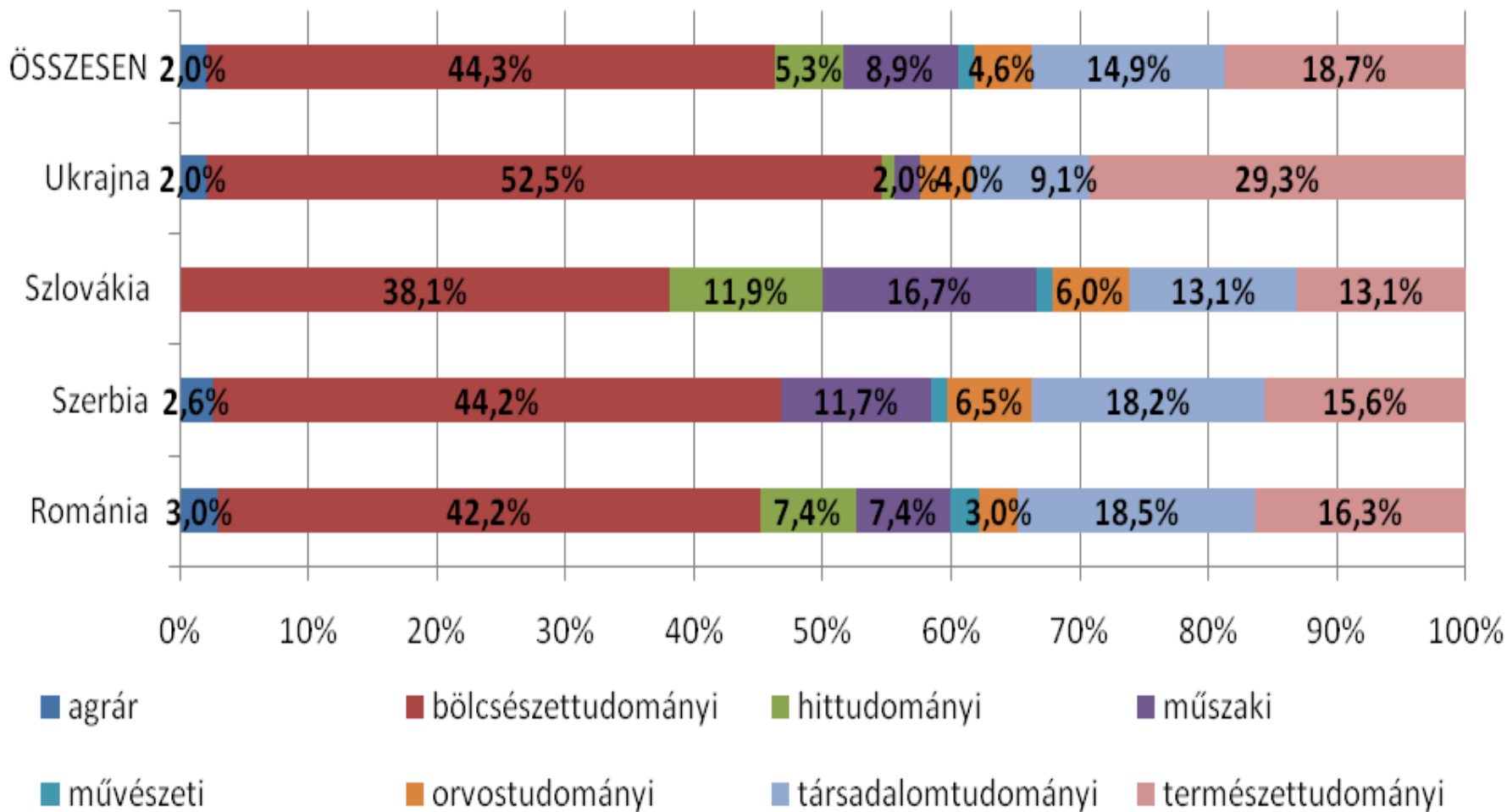

Havi nettó jövedelem származási ország szerint

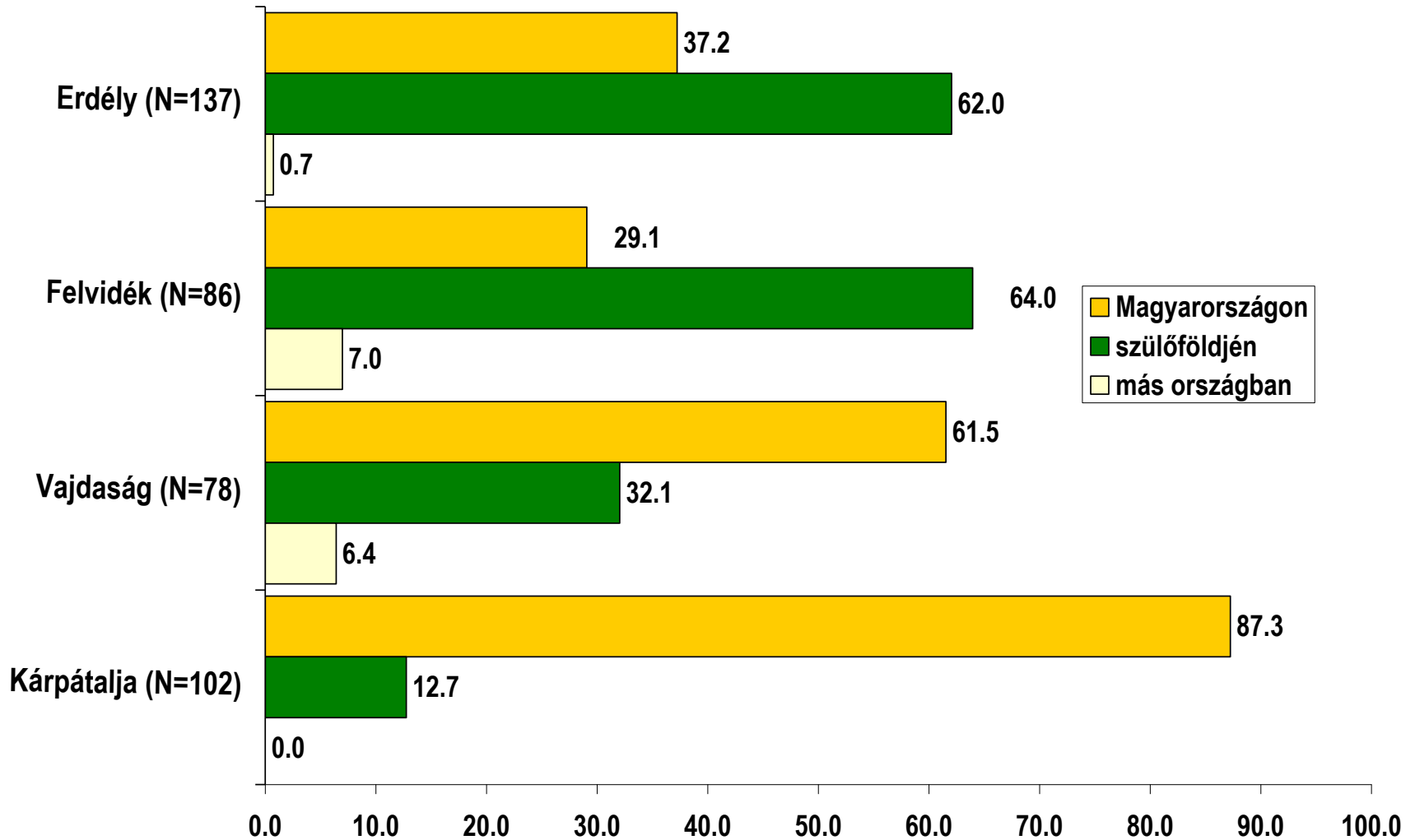

IV. INFORMÁCIÓK A DOKTORI ISKOLÁRÓL

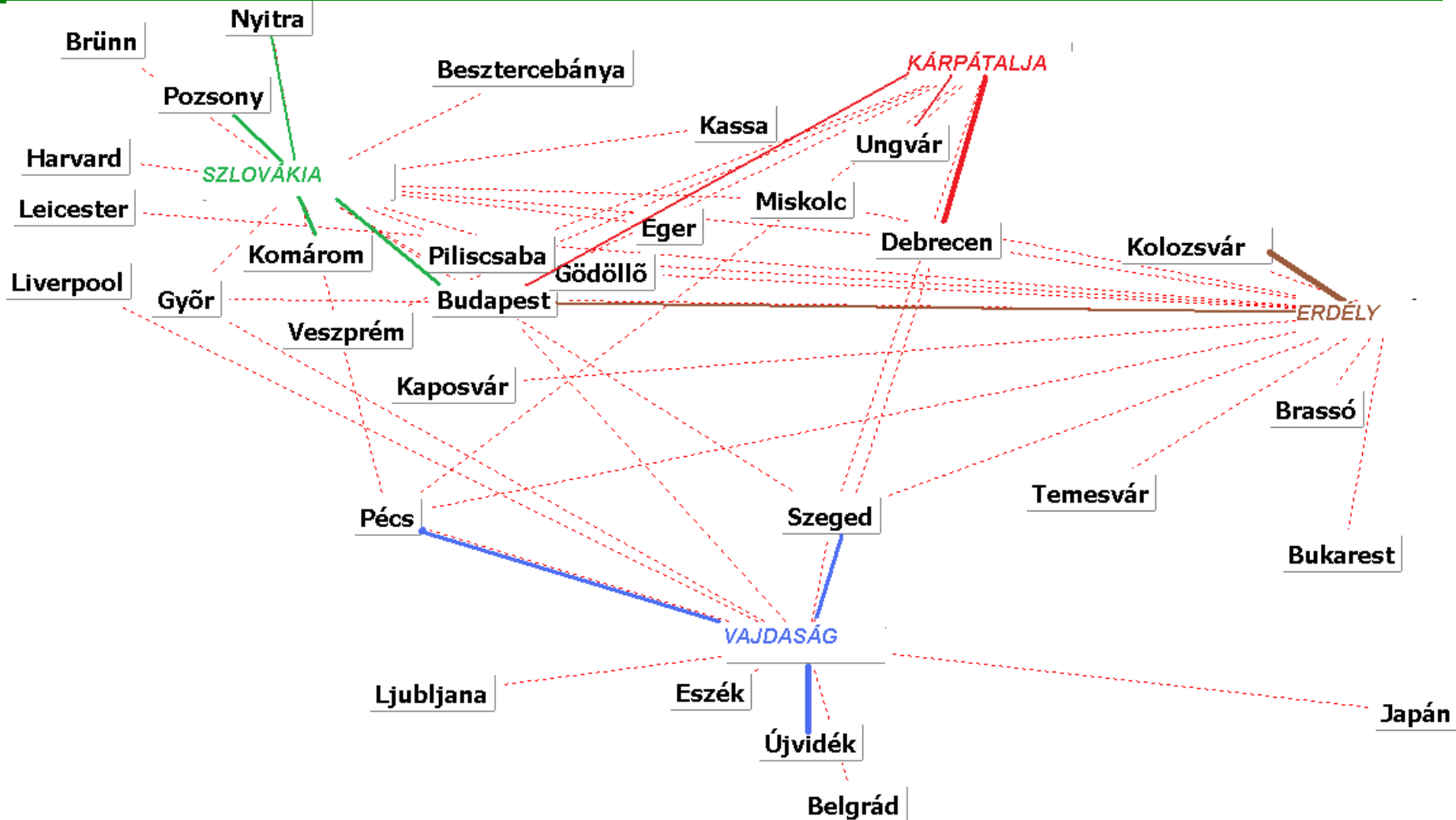
A doktori képzés szakterülete származási ország szerint

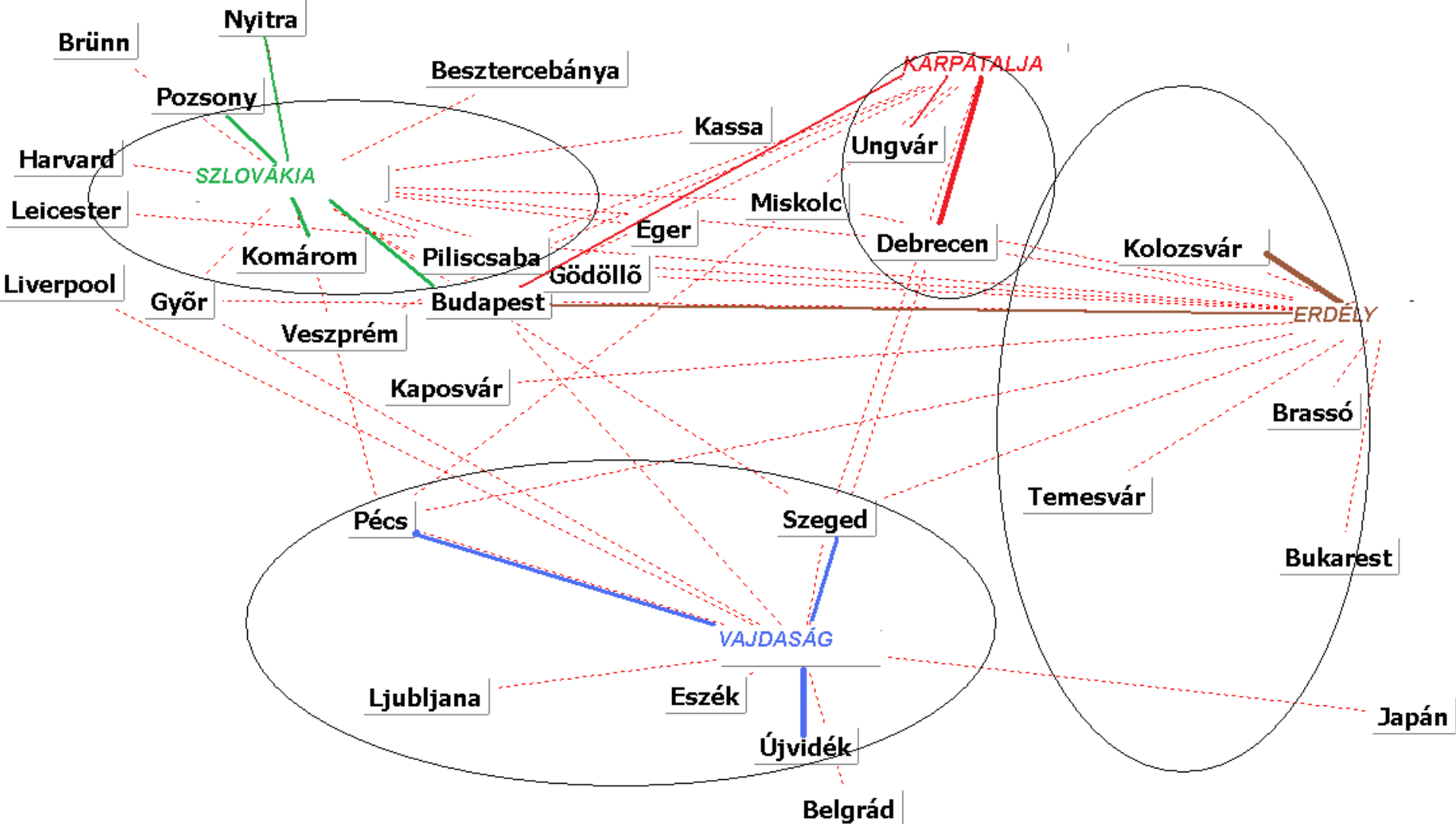
Melyik országban folytatja doktori tanulmányait? (%)

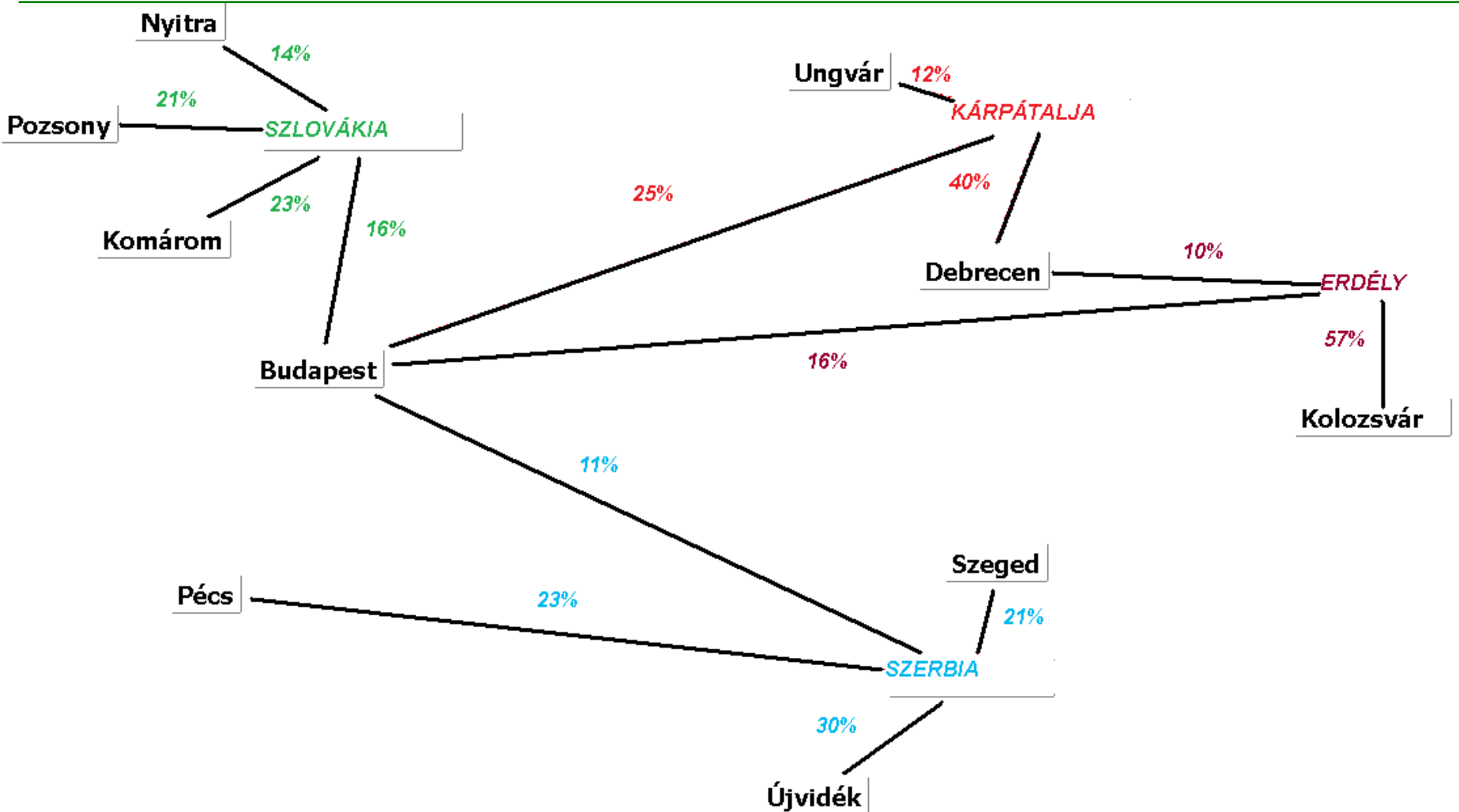
Doktoranduszok földrajzi mobilitási csatornáit

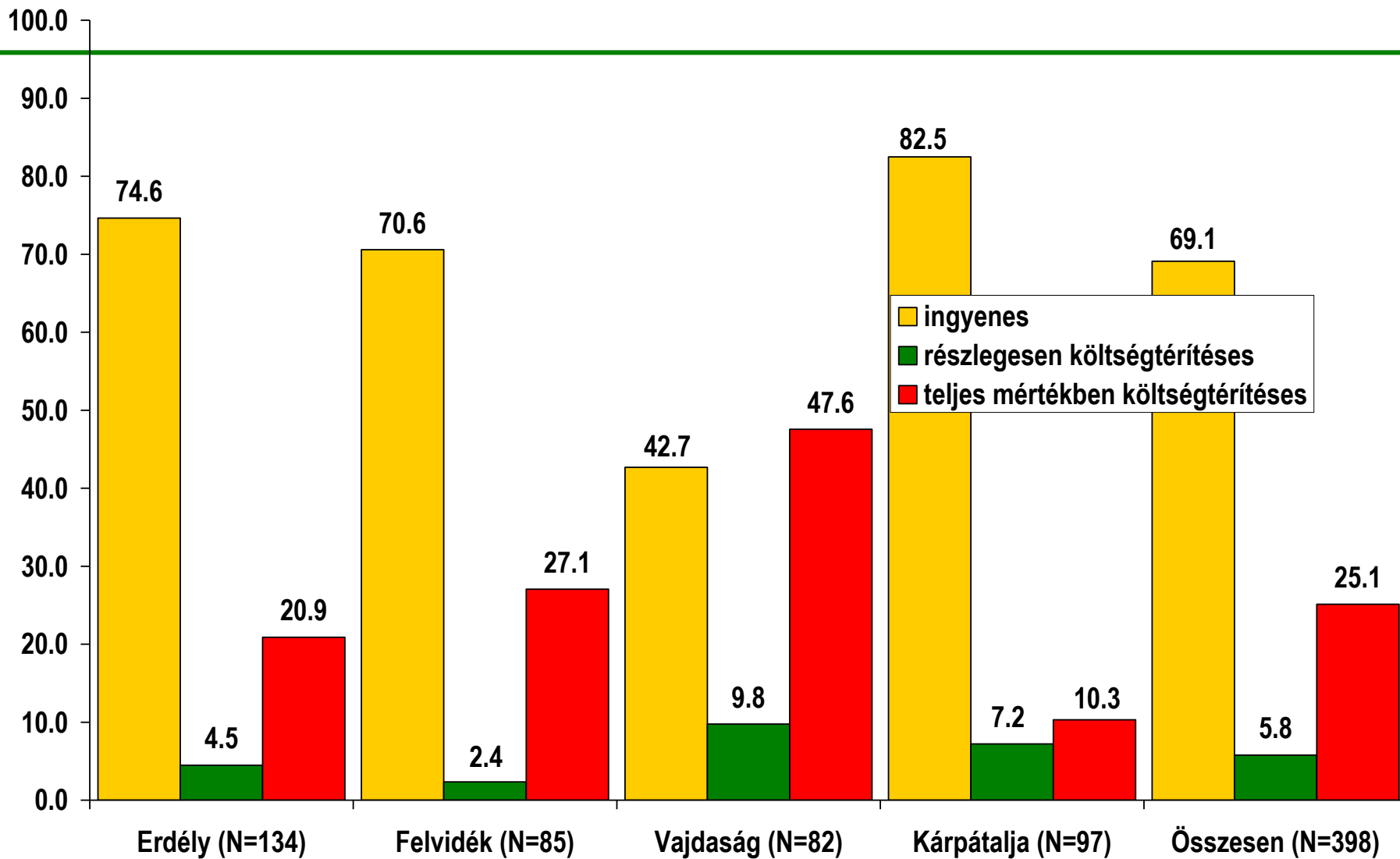
Doktoranduszok földrajzi mobilitási csatornái

Legjellemzőbb oktatási útvonalak

A doktori képzése...? (%)

A doktoranduszi ösztöndíj átlagos havi összege országonként és annak hányada a havi teljes jövedelemben

	Összeg (EUR)	Hányad (%)
Magyarország	320	79
Románia	276	58
Szerbia	216	59
Szlovákia	514	81
Ukrajna	108	73
más ország	939	77
átlag	350	73

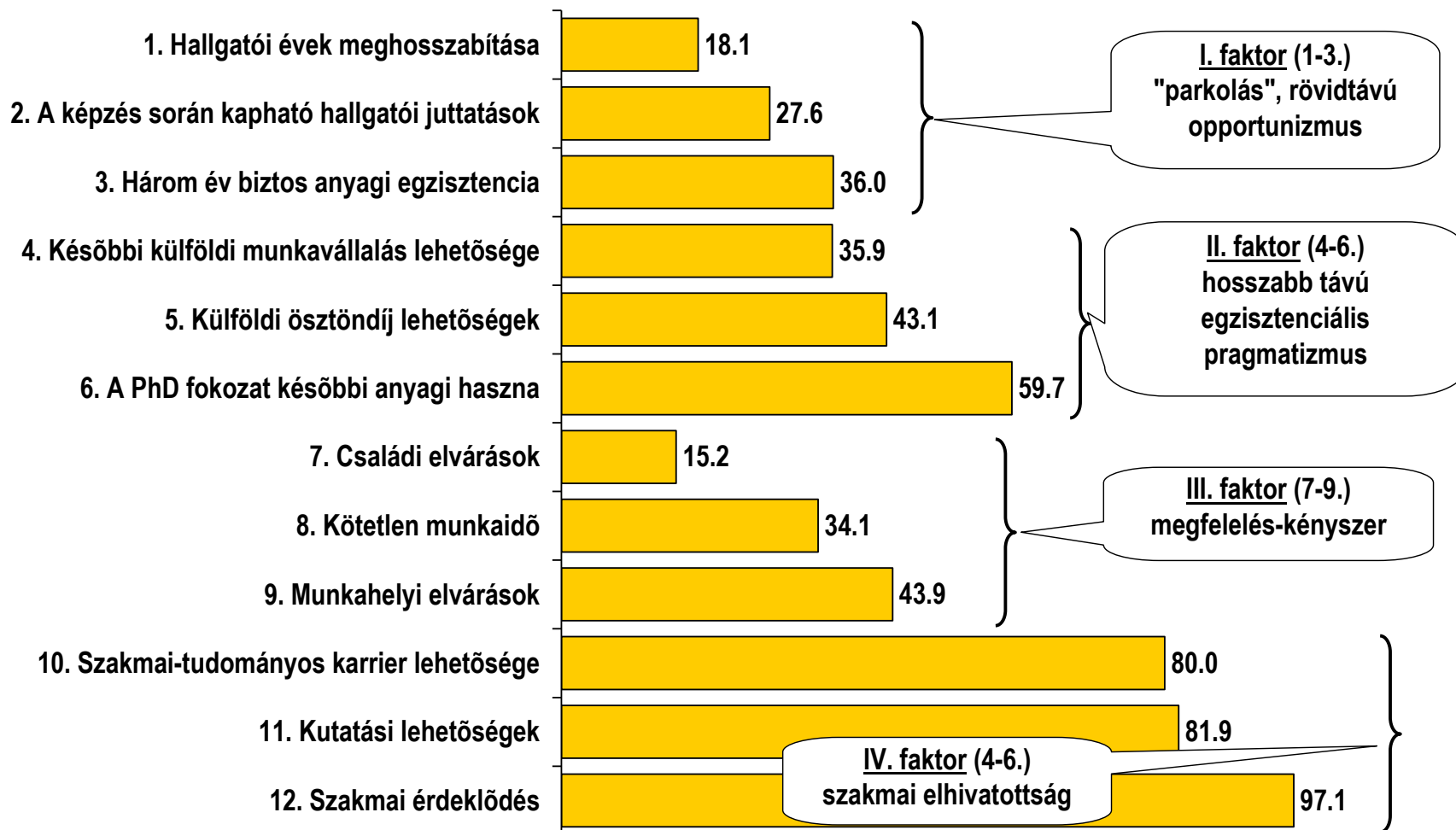
A fokozatszerzéshez szükséges becsült időtartam a doktori elkezdésének időpontjához viszonyítva (évben kifejezve)

Magyarország	5,3
Szerbia	5,0
Ukrajna	4,9
más ország	4,4
Románia	4,1
Szlovákia	3,7
összesen	4,7

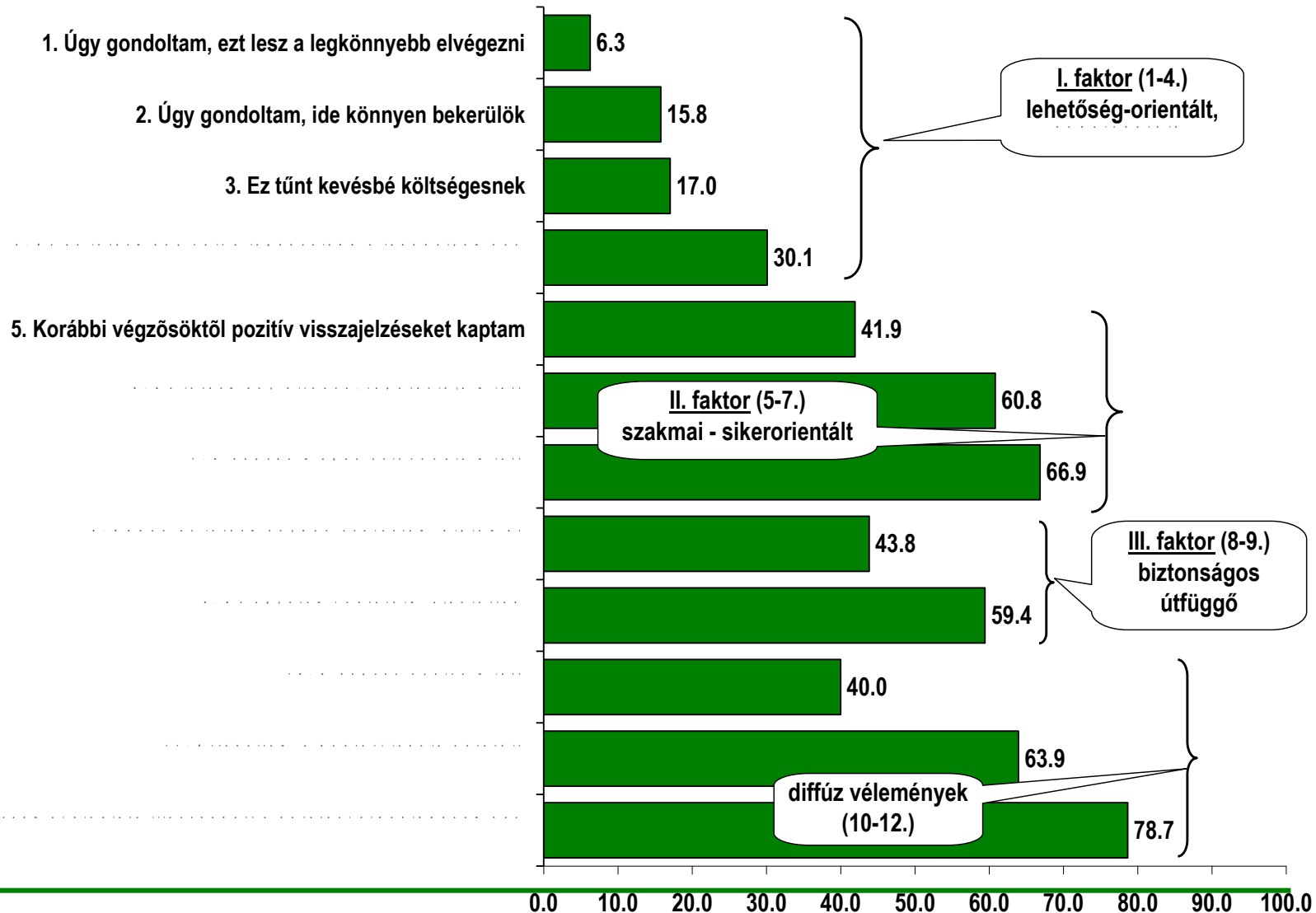
V. A DOKTORI ISKOLA VÁLASZTÁSÁNAK MOTIVÁCIÓI

Mennyiben jelentettek motivációs tényezőt a doktori képzésbe történő

- a fontos és nagyon fontos válaszok kumulált gyakorisága (%) -

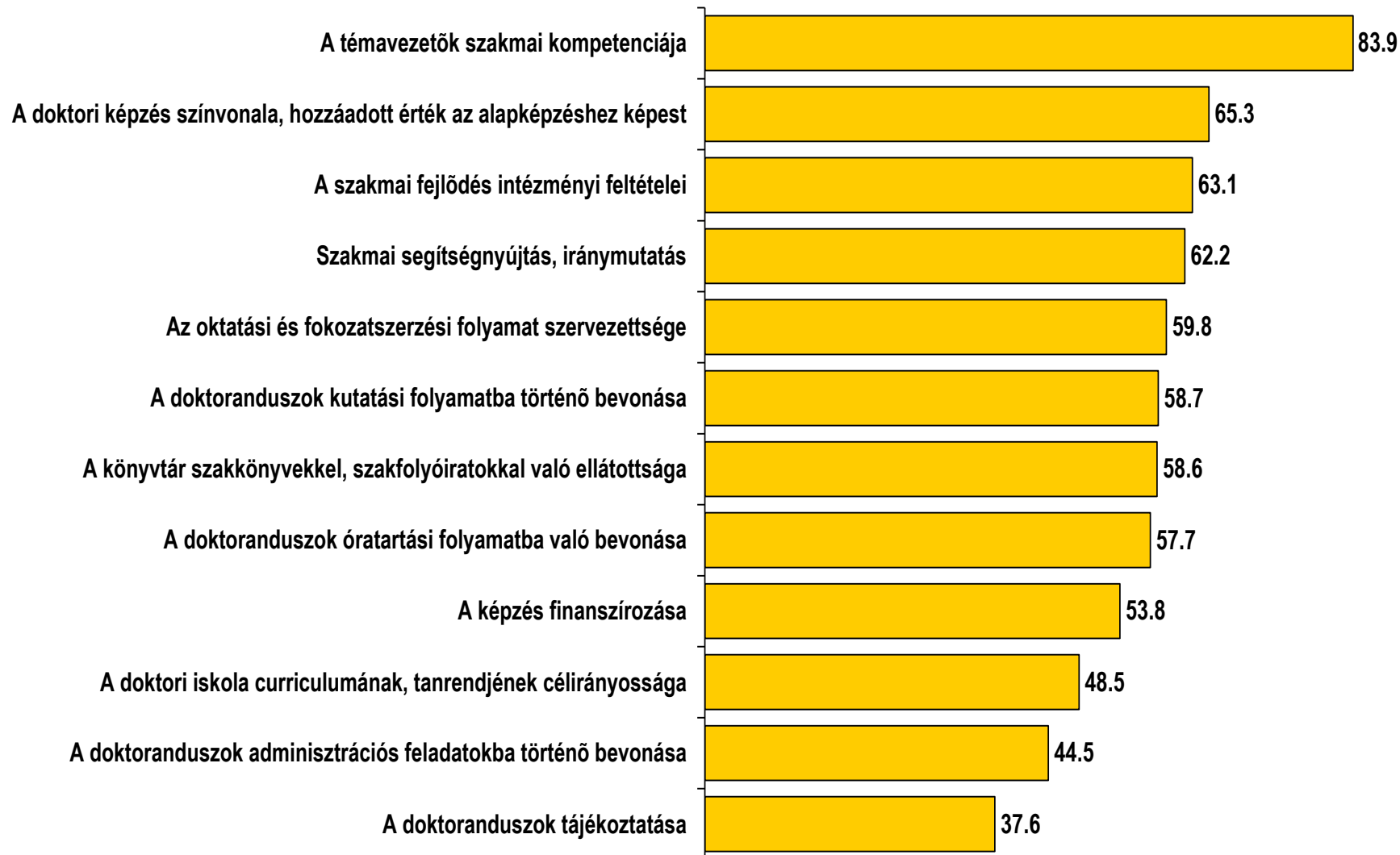

Milyen megfontolásból döntött a jelenlegi doktori iskolája mellett? (%)

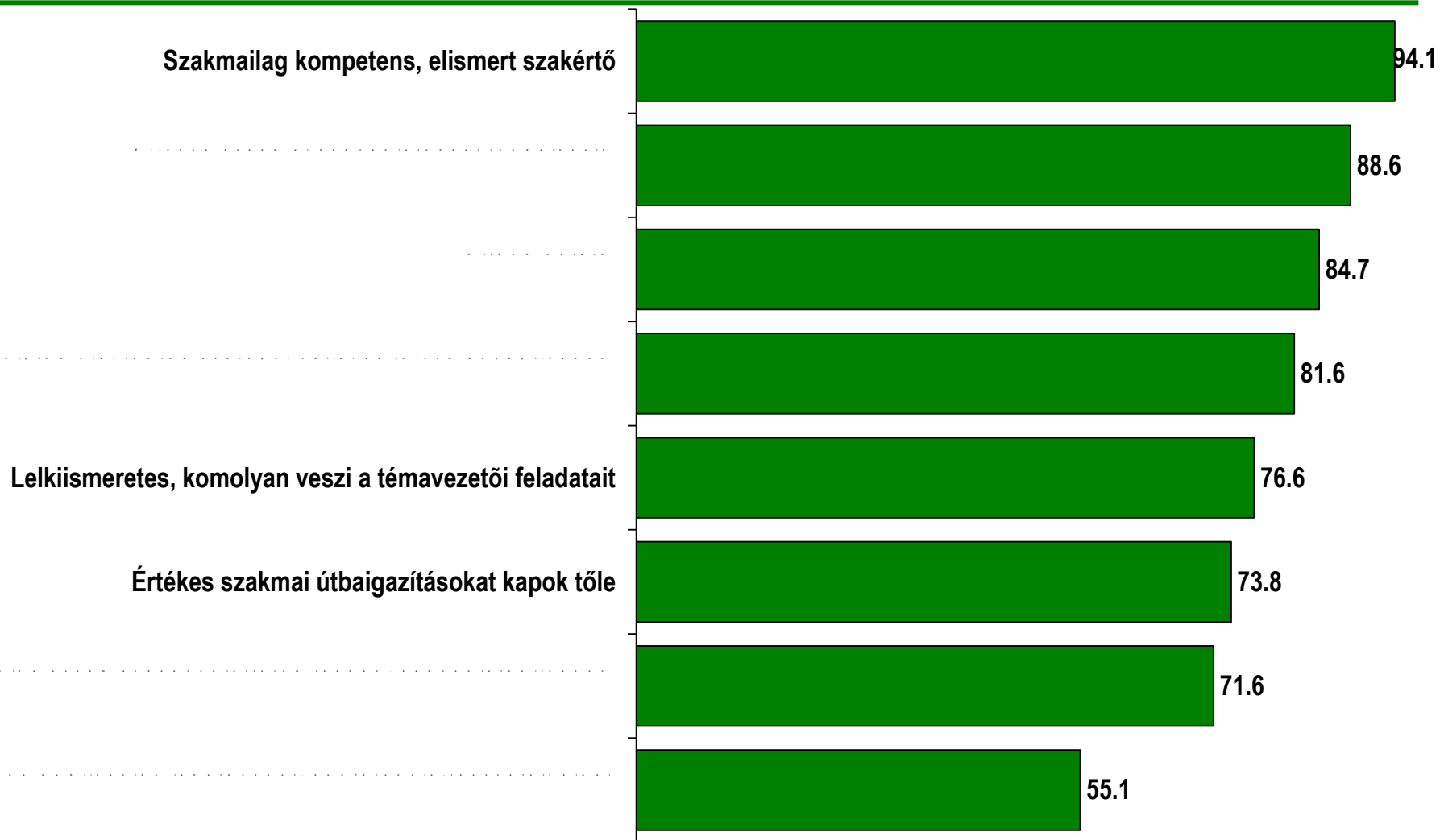
Ha a saját doktori képzésére gondol, mennyire elégedett az alábbiakkal?

- az elégedett és a nagyon elégedett válaszok kumulált gyakorisága (%) -

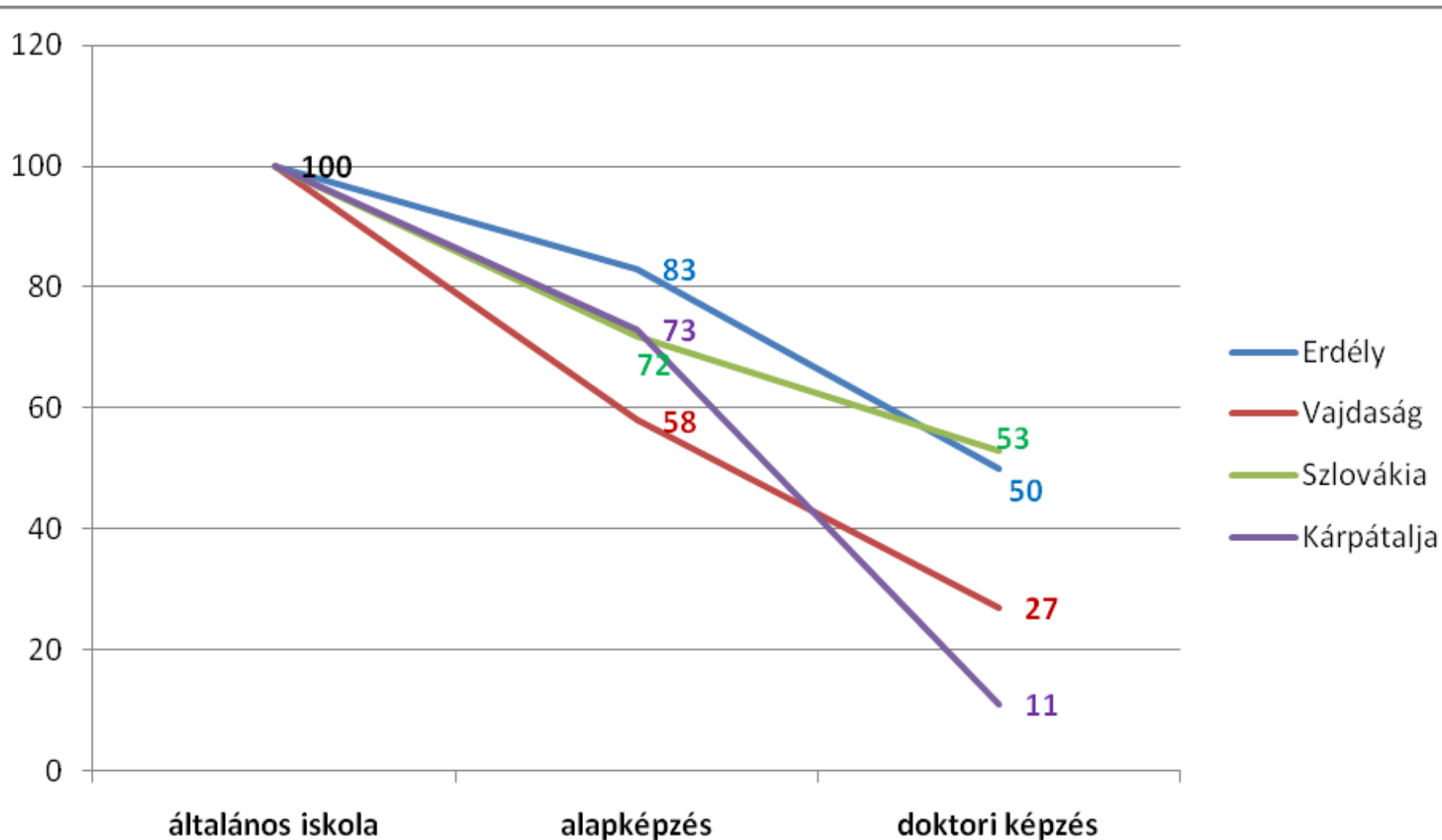
Mennyire jellemzőek a témavezetőjére az alábbi kijelentések?

az inkább jellemző és a teljes mértékben jellemző válaszok kumulált gyakorisága (%)

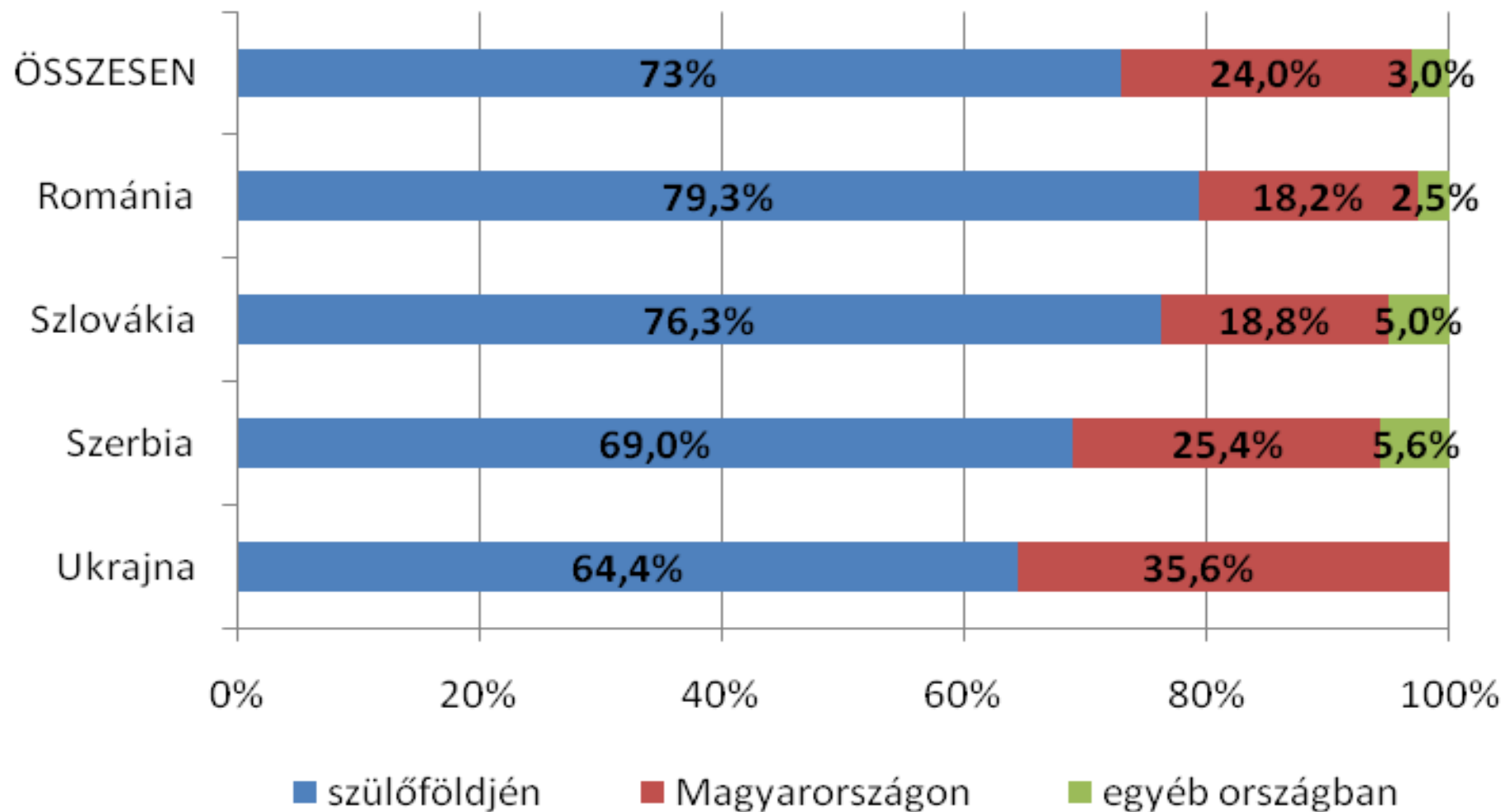

VI. MIGRÁCIÓ, JÖVŐTERVEK

A doktoranduszok szülőföldi oktatási útvonalai

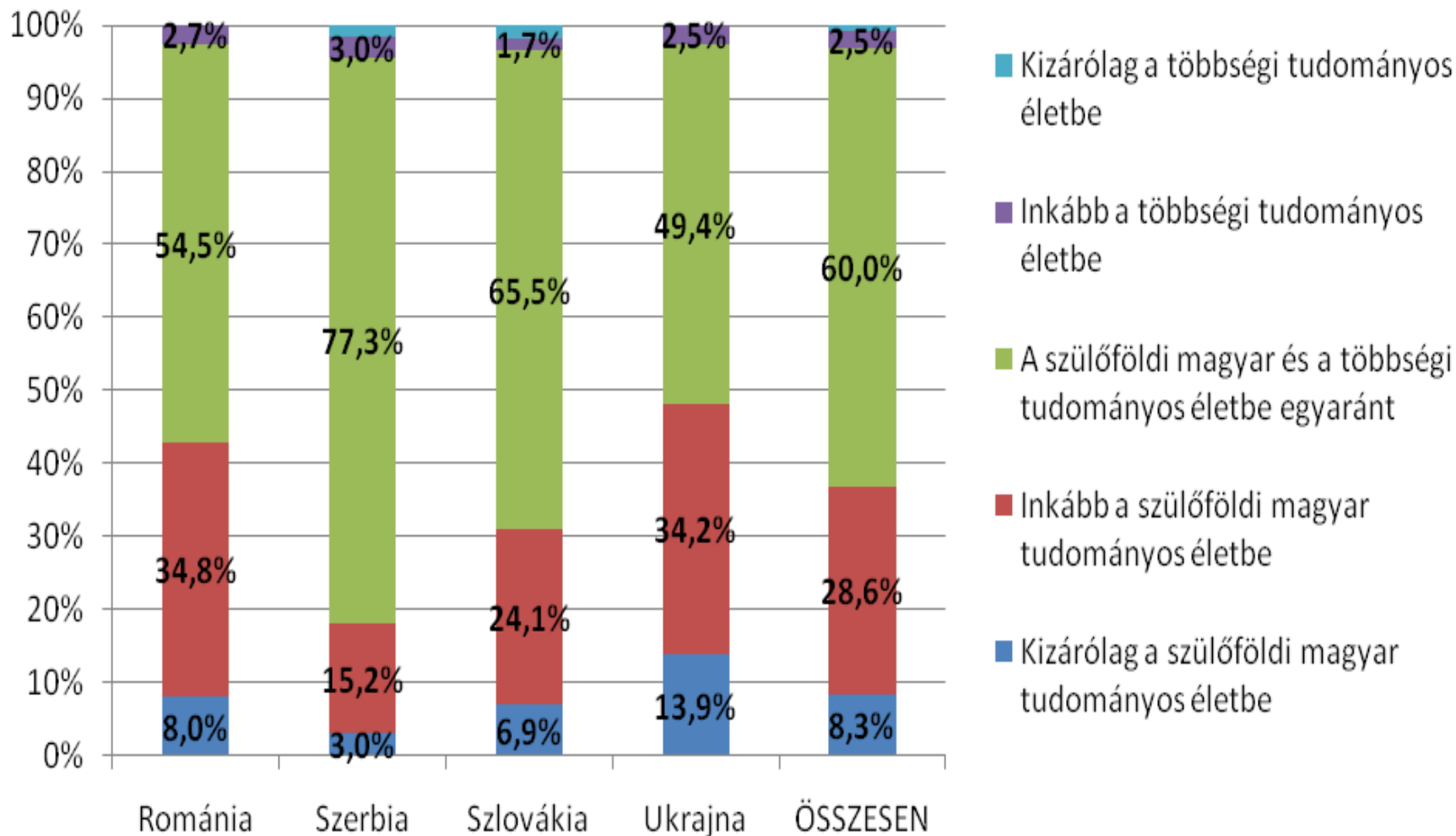
A doktori képzés utáni tervezett munkahely országa

A Magyarországra irányuló jövőterveket befolyásoló tényezők (logisztikus regresszió, Nagelkerke R-négyzet: 0,46)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Nem (1 – Nő, 2 – Férfi)	-,594	,367	2,620	1	,106	,552
Származási ország			1,623	3	,654	
APA iskolai végzettsége (ref. kat.: max. 8 ált.)			8,832	3	,032	
szakiskola	,987	1,033	,912	1	,340	2,683
érettségi	1,901	1,020	3,473	1	,062	6,696
felsőfokú végzettség	,824	1,028	,643	1	,423	2,281
ANYA iskolai végzettsége (ref. kat.: max. 8 ált.)			6,935	3	,074	
szakiskola	-2,637	1,161	5,161	1	,023	,072
érettségi	-1,018	,906	1,261	1	,261	,361
felsőfokú végzettség	-,583	,952	,376	1	,540	,558
Gyerekek (1 - Van, 2 - Nincs)	1,221	,430	8,054	1	,005	3,392
DOKT_SZAKTER (ref. kateg: természettud.)			23,288	7	,002	
agrár	-,079	1,012	,006	1	,937	,924
bölcészettudományi	-1,296	,454	8,139	1	,004	,274
hittudományi	-18,570	8409,393	,000	1	,998	,000
műszaki	1,154	,834	1,915	1	,166	3,172
művészeti	-,228	1,621	,020	1	,888	,796
orvostudományi	2,989	1,036	8,323	1	,004	19,857
társadalomtudományi	-,326	,506	,415	1	,519	,722
DOKTORI KÉPZÉS - ORSZÁG (ref. kat.: Magyar.)			32,595	5	,000	
Románia	-3,521	,814	18,707	1	,000	,030
Szerbia	-3,217	1,201	7,176	1	,007	,040
Szlovákia	-4,247	1,276	11,086	1	,001	,014
Ukrajna	-2,111	1,144	3,402	1	,065	,121
egyéb	-,252	,986	,065	1	,798	,777

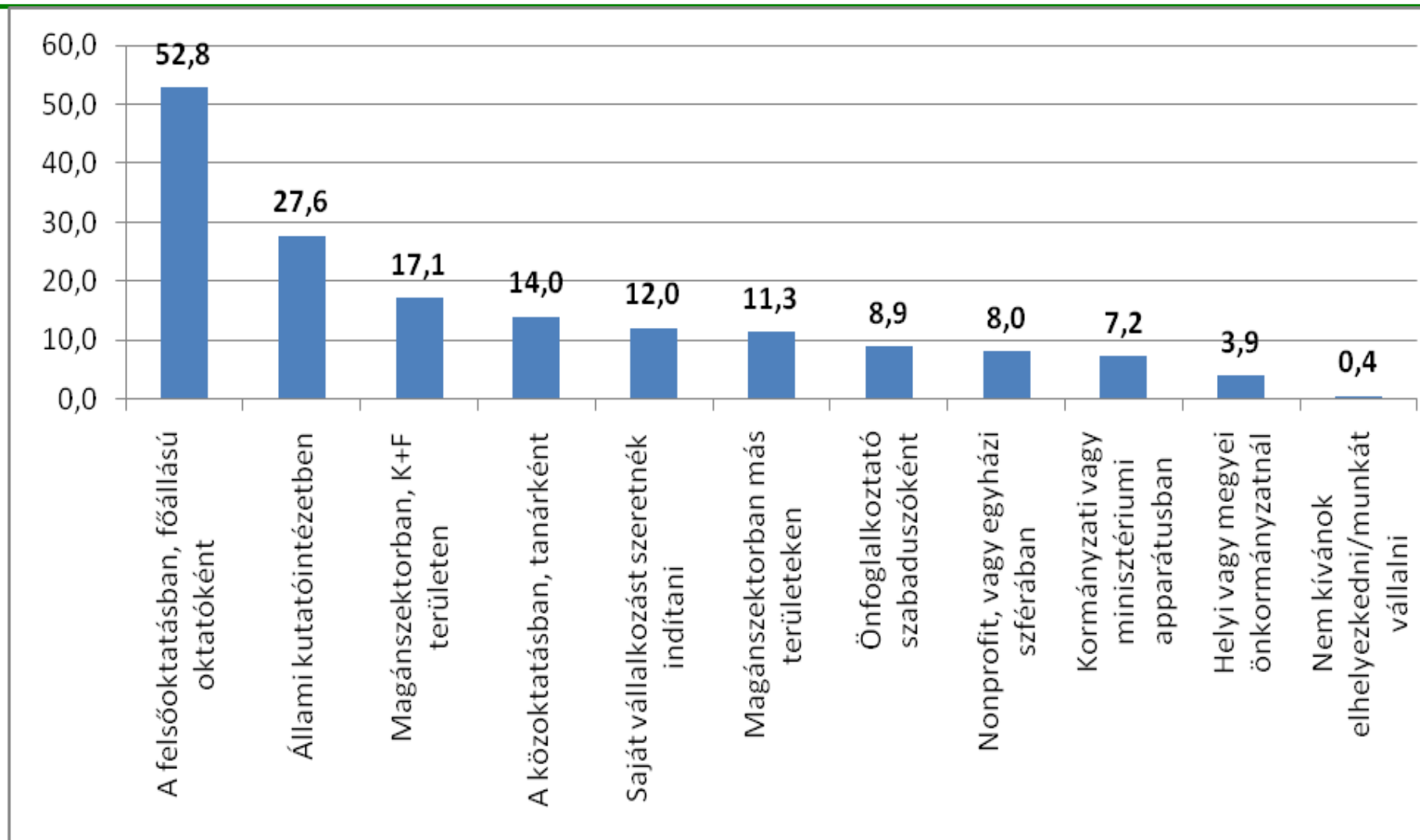
A szülőföldi magyar és a többségi nyelvű tudományosságba való integrálódás szubjektív megítélése országonként

A szülőföldi, magyar nyelvű szakmai integrációs jövőterveket befolyásoló tényezők (logisztikus regresszió, Nagelkerke R-négyzet: 0,26)

Variables in the Equation						
	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Nem	-,048	,298	,026	1	,872	,953
Származási ország (ref. k. Ukrajna)			9,015	3	,029	
Románia	-,255	,454	,315	1	,575	,775
Szerbia	-1,354	,494	7,505	1	,006	,258
Szlovákia	-1,102	,655	2,829	1	,093	,332
APA iskolai végzettsége			3,233	3	,357	
ANYA iskolai végzettsége (ref. kat.: max. 8 ált.)			7,226	3	,065	
szakiskola	1,443	,899	2,579	1	,108	4,234
érettségi	,298	,818	,132	1	,716	1,347
felsőfokú végzettség	-,092	,864	,011	1	,915	,912
Gyerekek (1 - Van, 2 - Nincs)	-,466	,397	1,378	1	,240	,628
DOKT_SZAKTER (ref. kateg: természettud.)			27,892	7	,000	
agrár	,462	1,008	,210	1	,647	1,587
bölcsészettudományi	1,528	,404	14,289	1	,000	4,608
hittudományi	2,198	,661	11,045	1	,001	9,005
műszaki	-,318	,741	,184	1	,668	,728
művészeti	-19,54	17039,004	,000	1	,999	,000
orvostudományi	-,853	1,121	,579	1	,447	,426
társadalomtudományi	,553	,505	1,199	1	,273	1,739
DOKTORI KÉPZÉS - ORSZÁG (ref. kat.: Magyar.)			2,632	5	,756	
ELETKOR	-,074	,036	4,182	1	,041	,928
Constant	1,000	1,866	1,036	1	,309	6,687

A doktori fokozat megszerzését követően hol kíván elhelyezkedni?

ÖSSZEKÉZÉS (1)

- Nemileg kiegyensúlyozott részvétel a PhD képzésben
 - Családalapítás, gyerekvállalás késleltetése
 - Alacsony társadalmi mobilitási arányok
 - A doktoranduszok kétharmada dolgozik, nagyrészüket főállásban
 - Intellektuális szendvics-generáció: már nem „hallgató” – még nem kutató
 - Túlsúlyban a bölcsészettudományi és a társadalomtudományok
 - Magyarországi doktori képzésben való részvétel dominanciája a vajdaságiak és kárpátaljaiak körében
 - Budapest csomópont, de nem centrum
 - Regionális hatás érvényesülése
 - Dominánsan szakmai jellegű motivációk
-
-

ÖSSZEGZÉS (2)

- A szülőföldi doktori képzés szignifikánsan a kivándorlás ellenében hat
- Leginkább a gyerektelen doktoranduszok, valamint a nem diplomás szülőktől származó, nem bölcsész végzettségű, illetve az orvosi képzésben résztvevők jönnek Magyarországra
- Kettős szakmai integráció kívánalma
- A szülőföldi magyar nyelvű szakmai integrációban reménykedők elsősorban a kárpátaljaiakat és erdélyieket, valamint a bölcsészettudományi terület doktoranduszait jellemzi

A KUTATÁS TOVÁBBVITELE

- Statisztikai nyilvántartások bővítése, karbantartása
 - Kvalitatív vizsgálatok
 - Longitudinális kérdőíves követés (megismételt keresztmetszeti és panelvizsgálatok), szakmai utánkövetés a kutatói/akadémiai életpályán belül
 - Mennyire biztosított a kutatói életpálya?
 - Mi történik a posztdoktori időszakban? Ösztöndíjak? Akadémiai felvevőpiac kisebbségi közösségben?
-
-

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

pappza@yahoo.com

pappza@mtaki.hu